

BÀI THAM LUẬN

Chủ đề “Kiến nghị, đề xuất đối với công tác ngăn chặn, xử lý hiệu quả hoạt động nuôi nhốt trái phép các loài chim và động vật hoang dã thuộc Phụ lục II CITES”

Kính thưa Đ/c

.....

Được sự cho phép của Ban Tổ chức, Công an Thành phố (CATP) Hồ Chí Minh xin trình bày Tham luận về “*Kiến nghị, đề xuất đối với công tác ngăn chặn, xử lý hiệu quả hoạt động nuôi nhốt trái phép các loài chim và động vật hoang dã thuộc Phụ lục II CITES*”.

Kính thưa các đồng chí, qua công tác điều tra cơ bản của lực lượng CATP, hiện nay tại địa bàn Thành phố Hồ Chí Minh có tổng số 908¹ cơ sở đang gây nuôi động vật hoang dã tương đương 357.825 cá thể với 233 loài, tập trung chủ yếu tại Thảo Cầm Viên, Suối Tiên, Đầm Sen, Đại Nam; trong đó đa số đã được cơ quan chức năng cấp mã số cơ sở nuôi và phần lớn thuộc nhóm IIB theo quy định tại Phụ lục Thông tư số 27/2025/TT-BNNMT, ngày 24/6/2025 của Bộ Nông nghiệp và Môi trường.

Thực hiện chỉ đạo tại Kế hoạch phối hợp số 628 ngày 17/10/2025 của Bộ Công an và Bộ Nông nghiệp & Môi trường về phối hợp tổ chức tuyên truyền, đấu tranh, xử lý góp phần ngăn chặn các hành vi vi phạm pháp luật liên quan đến bảo vệ các loài động vật hoang dã, bảo vệ nguồn lợi thủy sản tại Việt Nam, CATP đã phối hợp với Sở Nông nghiệp và Môi trường Thành phố tham mưu UBND Thành phố ban hành Kế hoạch số 212/KH-UBND ngày 26/12/2025 về việc phối hợp tổ chức tuyên truyền, đấu tranh, xử lý góp phần ngăn chặn các hành vi vi phạm pháp luật liên quan đến bảo vệ các loài động vật hoang dã, bảo vệ nguồn lợi thủy sản trên địa bàn TP. Hồ Chí Minh; Quyết định số 2992/QĐ-UBND ngày 02/12/2025 về thành lập Ban Chỉ đạo liên ngành thực hiện Kế hoạch số 628; Quyết định số 2777/QĐ-BCĐ2992 ngày 22/12/2025 của Ban Chỉ đạo liên ngành 2992 về thành lập Tổ Công tác liên ngành. Qua đó, triển khai thực hiện kịp thời đến các Sở, Ban, Ngành có liên quan thực hiện theo chức năng, nhiệm vụ được giao để chủ động phòng ngừa, phối hợp trao đổi thông tin, xử lý, góp phần ổn định ANTT tại địa bàn.

Bên cạnh đó, CATP đã ban hành nhiều văn bản, kế hoạch triển khai thực hiện Kế hoạch số 628 trong toàn lực lượng CATP phối hợp với các đơn vị chức năng, chuyên môn tổ chức tuyên truyền, đấu tranh, xử lý góp phần ngăn chặn các hành vi vi phạm pháp luật liên quan đến bảo vệ các loài động vật hoang dã, bảo vệ nguồn lợi thủy sản tại địa bàn TP. Hồ Chí Minh: Kế hoạch số 2135/KH-CATP-PC03 ngày

¹ Số liệu được thu thập tại Chi cục Kiểm lâm thuộc Sở Nông nghiệp và Môi trường TP. Hồ Chí Minh.

13/11/2025 triển khai Kế hoạch số 628/KH-BCA-BNN&MT về phối hợp tổ chức tuyên truyền, đấu tranh, xử lý góp phần ngăn chặn các hành vi vi phạm pháp luật liên quan đến bảo vệ các loài động vật hoang dã, bảo vệ nguồn lợi thủy sản tại địa bàn TP. Hồ Chí Minh; Cung văn số 386/CATP-PC03 ngày 26/01/2026 về việc tiếp tục triển khai thực hiện các biện pháp phòng ngừa, đấu tranh, xử lý đối với các hành vi vi phạm pháp luật liên quan đến lĩnh vực đa dạng sinh học; Công văn số 557/CATP-CSKT ngày 26/01/2026 gửi Sở Dân tộc và Tôn giáo Thành phố về việc phối hợp các nội dung tuyên truyền, giáo dục bảo vệ động vật hoang dã, nguồn lợi thủy sản tại các cơ sở tôn giáo, cơ sở tín ngưỡng.

Từ khi triển khai Kế hoạch số 628 đến nay, lực lượng Công an cấp xã phối hợp với Cơ quan chức năng có liên quan đã tổ chức tuyên truyền 140 lượt, tháo dỡ 3.700m lưới, bẫy; vận động thu hồi 03 bộ xung kích điện. Phối hợp đề nghị các tổ chức/cá nhân có liên quan ký cam kết không buôn bán, kinh doanh các loài động vật hoang dã, quý, hiếm trái quy định của pháp luật.

Từ kết quả công tác nắm tình hình địa bàn, lĩnh vực, CATP đã phối hợp với các lực lượng chức năng có liên quan phát hiện, xử lý 20 vụ việc có dấu hiệu vi phạm pháp luật, cụ thể: Xử lý hình sự 05 vụ (đã khởi tố 03 vụ án/01 bị can; 02 vụ đang xác minh tin báo); Xử lý VPHC 15 vụ/15 đối tượng với tổng số tiền phạt là 174.076.750 đồng.

Diễn hình vụ việc, Phòng PC03 chủ trì phối hợp với các Cơ quan chức năng có liên quan phát hiện quả tang hành vi nuôi nhốt trái phép: **01** (một) Vượn mỏ vàng (tồn khoa học: *Nomascus gabriellae*) thuộc nhóm IB (Phụ lục I — CITES); **04** (bốn) cò thể chim Vẹt xỏm Chõu phi (tồn khoa học: *Psittacus erithacus*) thuộc Phụ lục I — CITES; **03** (ba) cò thể chim Hồng hoàng (tồn khoa học: *Buceros bicornis*) thuộc nhóm IB (Phụ lục I — CITES). Hiện nay vụ việc đó khởi tố vụ ỏn hỡnh sự, đang tiến hành điều tra, xỏc minh, củng cố chứng cứ để khởi tố bị can, ỏp dụng biện pháp ngăn chặn.

Từ kết quả đấu tranh nêu trên, CATP ghi nhận những khó khăn, vướng mắc trong công tác đấu tranh, xử lý, như sau:

1. Về công tác quản lý:

- Việc quản lý, kiểm tra truy xuất nguồn gốc ĐVHD tại các cơ sở gây nuôi chưa chặt chẽ, chưa đồng bộ, vẫn để xảy ra tình trạng “hợp thức hóa” ĐVHD từ tự nhiên (các đối tượng thường lợi dụng các cơ sở nuôi sinh sản được cấp phép để “hợp thức hóa” ĐVHD sẵn bán từ tự nhiên bằng cách gắn vòng chân hoặc làm giả giấy tờ). Còn tình trạng một số cơ sở chưa được cấp mã số nuôi nhưng đã hoạt động nuôi nhốt ĐVHD hoặc khai báo không đúng, không đủ số lượng loài.

- Danh mục loài tại Phụ lục II CITES chưa đồng nhất với Phụ lục Danh mục nhóm IIB tại Thông tư số 27/2025/TT-BNNMT, gây ra một số khó khăn cho việc áp dụng hình thức xử lý.

2. Về công tác giám định và định giá: Việc xác định chính xác loài, đặc biệt là các loài chim hoặc lai tạo, đòi hỏi cán bộ phải có chuyên môn cao, thời gian giám định dài dẫn đến kéo dài quá trình điều tra xác minh để xử lý.

3. Nhận thức cộng đồng: Nhu cầu nuôi chim, ĐVHD làm cảnh hoặc sưu tầm vẫn cao, người dân chưa nhận thức rõ việc nuôi nhốt trái phép các loài thuộc Phụ lục II CITES là vi phạm. Mặt khác, nhu cầu kinh doanh mua bán làm thực phẩm, thuốc chữa bệnh,... còn nhiều nên các hành vi vi phạm có liên quan còn tồn tại.

Để ngăn chặn, xử lý hiệu quả hoạt động nuôi nhốt trái phép các loài chim và động vật hoang dã thuộc Phụ lục II CITES, CATP đề xuất, kiến nghị một số giải pháp như sau:

1. Kiến nghị Bộ Nông nghiệp và Môi trường quy định thời gian định kỳ, đợt xuất (hoặc khi CITES thay đổi) kịp thời rà soát, trình Chính phủ sửa đổi, bổ sung Danh mục loài nhằm kịp thời cập nhật các danh mục loài tại Phụ lục II CITES vào các nhóm bảo vệ tương đương trong Thông tư số 27/2025/TT-BNNMT (nhóm IIB) để có căn cứ xử lý đồng nhất. Như vậy, sẽ được quản lý, kiểm tra giám sát chặt chẽ hơn và đảm bảo tính giáo dục, răn đe xã hội, giảm thiểu nhu cầu tiêu thụ trái phép và bảo vệ nguồn gen hoang dã.

2. Kiến nghị siết chặt điều kiện gây nuôi: Trong đó đề xuất bổ sung quy định bắt buộc phải chứng minh nguồn gốc hợp pháp (F2 trở đi) và yêu cầu xác nhận của Cơ quan khoa học CITES Việt Nam về việc gây nuôi không làm ảnh hưởng đến sự tồn tại của loài trong tự nhiên tại Việt Nam. Đồng thời cơ quan chức năng cần rà soát nghiêm ngặt việc cấp và quản lý mã số cơ sở nuôi cho các loài thuộc Phụ lục II, III CITES để ngăn chặn tình trạng “rửa” động vật săn bắt trái phép thành động vật nuôi sinh sản.

3. Công tác kiểm tra liên ngành cần tổ chức thường xuyên và đợt xuất các cơ sở kinh doanh dịch vụ ăn uống, các điểm buôn bán, nuôi nhốt chim, ĐVHD để kịp thời phòng ngừa, đấu tranh xử lý đối với các hành vi vi phạm. Ngoài ra, cần tăng cường kiểm soát trên không gian mạng, theo dõi, giám sát các hoạt động nuôi nhốt, rao bán, quảng cáo ĐVHD, chim di cư trái phép trên các trang mạng xã hội và các sàn thương mại điện tử. Ứng dụng CNTT để quản lý từng cá thể ĐVHD tại các trang trại, đảm bảo truy xuất nguồn gốc hợp pháp.

4. Tăng cường giáo dục cộng đồng, vận động Nhân dân và các cơ sở kinh doanh ký cam kết không nuôi nhốt, mua bán, tiêu thụ trái phép các loài chim và động vật hoang dã thuộc Phụ lục II CITES. Thiết lập đường dây nóng để tiếp nhận thông tin tố giác tội phạm từ người dân để kịp thời phát hiện và ngăn chặn.

5. Nâng cao hơn nữa hiệu quả trong công tác phối hợp giữa các Cơ quan, đơn vị chuyên môn từ Trung ương tới địa phương, kịp thời chia sẻ thông tin, thường xuyên phối hợp trong quá trình nắm tình hình địa bàn, tuyên truyền và đấu tranh xử lý các vụ việc.

Trên đây là Tham luận của CATP Hồ Chí Minh về chủ đề: ***“Kiến nghị, đề xuất đối với công tác ngăn chặn, xử lý hiệu quả hoạt động nuôi nhốt trái phép các loài chim và động vật hoang dã thuộc Phụ lục II CITES”***.

Kính chúc các đ/c lãnh đạo, quý vị đại biểu dồi dào sức khỏe, hạnh phúc và thắng lợi. Xin trân trọng cảm ơn./.

Công an Thành phố Hồ Chí Minh.